ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **M. K.**, zast. Mgr. Přemyslem Hokem, advokátem se sídlem Doudlebská 1046/8, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 5. 2011, č. j. OAM-56/LE-LE05-LE05-2011, ve věci mezinárodní ochrany, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2012, č. j. 4 Az 7/2011 - 47,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 1. 2012, č. j. 4 Az 7/2011 - 47, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadl v záhlaví označený pravomocný rozsudek Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného (dále též „správní orgán“), ze dne 13. 5. 2011, č. j. OAM-56/LE-LE05-LE05-2011. Tímto rozhodnutím mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění účinném v rozhodné době.

O udělení mezinárodní ochrany na území České republiky stěžovatel požádal z důvodu trestního stíhání v zemi původu, které považuje za politicky vykonstruované a za které mu v případě návratu hrozí až 12 let vězení. Podle žalovaného správního orgánu však v daném případě neexistuje souvislost mezi jeho pronásledováním (trestním stíháním) a azylově relevantními důvody. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že tvrzení

stěžovatele o politických motivech jeho trestního stíhání působí značně nevěrohodně, neboť stěžovatel správnímu orgánu představil dvě verze svého příběhu. Dle jedné z nich měly problémy stěžovatele, které vyústily v jeho trestní stíhání, pramenit z toho, že odmítal platit pracovníkům finančního úřadu, popřípadě finanční policii, jimi požadované sumy peněz. Ty měl posílat na stanovený účet s tím, že se jednalo o vynucené financování vlády prezidenta M. Saakašviliho. Podle další verze se mělo jednat o snahu získat stěžovatelův podíl v jeho společnosti pro podnikatele A. T., který má politické konexe a podal na stěžovatele trestní oznámení.

Přestože se stěžovatel prezentoval jako protivládní aktivista, jeho výpovědi podle názoru správního orgánu nejsou přesvědčivé, nicméně, i pokud by odpovídaly skutečnosti, nebylo by z nich možné dovodit politický motiv. Z výpovědi stěžovatele je dle žalovaného patrný ekonomický motiv jednání vůči němu. Správní orgán proto neshledal důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve formě azylu a současně dospěl k závěru, že v případě stěžovatele nejsou dány ani důvody pro udělení mezinárodní ochrany ve formě doplňkové ochrany. Stěžovatel podle závěrů správního orgánu nepatří k významným opozičním aktivistům a nelze učinit závěr, že právě v jeho případě hrozí zmanipulovaný soudní proces. Obdobně ani z případného věznění stěžovatele v zemi původu nevyplývá, že by tím byl automaticky vystaven skutečně reálné hrozbě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání.

Napadeným rozsudkem městský soud přezkoumal výše citované rozhodnutí správního orgánu a stěžovatelem podanou žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V návaznosti na obsah žaloby městský soud konstatoval, že neshledal žádné pochybení v postupu správního orgánu, který se podrobně zabýval posouzením výpovědi stěžovatele a s ohledem na zjištěné rozpory, které nebyly vysvětleny, konstatoval, že nejsou dány podmínky pro udělení azylu z důvodu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod [§ 12 písm. a) zákona o azylu] či jiných azylově relevantních důvodů [§ 12 písm. b) zákona o azylu]. Správní orgán v tomto směru správně vyšel z tvrzení stěžovatele ohledně politických motivů jeho trestního stíhání v zemi původu, která jsou uvedena v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a v protokolech z pohovorů, a dospěl k závěru, že tato tvrzení nejsou věrohodná. Ohledně namítaného nesprávného překladu městský soud poznamenal, že případné nedostatky v překladu měl možnost stěžovatel namítat v průběhu samotného správního řízení, v němž byl zastoupen advokátem, který byl při jeho výpovědích přítomen, avšak žádné námitky tohoto obsahu nebyly vzneseny. K posouzení doplňkové ochrany městský soud uvedl, že správní orgán se dostatečně vypořádal s tvrzeným nebezpečím uvěznění stěžovatele v případě jeho návratu do země původu, neboť toto neznamená, že by mu automaticky mělo hrozit mučení, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trestání.

Městský soud proto neshledal námitky stěžovatele důvodnými a v této souvislosti současně odmítl tvrzení stěžovatele, dle kterého je rozhodnutí správního orgánu účelové a byla jím pouze dána možnost pokračovat v řízení o jeho vydání (extradici) k trestnímu stíhání do Gruzie. Žalovaný správní orgán sám nerozhoduje o vydání stěžovatele, toto

rozhodnutí vydává ministr spravedlnosti na základě podkladů týkajících se trestního stíhání.

V podané kasační stížnosti, resp. v jejím následném doplnění stěžovatel uvedl, že rozsudek městského soudu napadá v plném rozsahu a z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Současně s ohledem na skutečnost, že jde o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, předeslal, že podle § 104a s. ř. s. tato kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a to už ze své podstaty a tvrzeného porušování lidských práv v Gruzii, jakož i z důvodu nejednotné judikatury a hrubého pochybení ze strany městského soudu.

Konkrétně konstatoval nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku městského soudu, který v podstatě pouze převzal odůvodnění a argumentaci žalovaného správního orgánu z jeho rozhodnutí, se kterým se ztotožnil.

V tomto směru stěžovatel dále vyjádřil nesouhlas se správním orgánem ohledně nevěrohodnosti svých tvrzení, která byly žalovaným nepochopena a vytržena z kontextu. Uvedl, že v minulosti působil ve vysokých státních funkcích, byl kritikem současného vedení státu a vlády prezidenta M. Saakašviliho, pro kterou se následně stal nepohodlným. Byl proti němu proveden nejen jeden ojedinělý atak přímo gruzínskými státními orgány, ale i útok prostřednictvím soukromého a zcela vykonstruovaného nároku A. T., který je osobou s velkým místním vlivem a politickou podporou. Své trestní stíhání proto považuje za výhradně politické s tím, že v případě vydání do Gruzie mu hrozí nejen nelidské a ponižující zacházení, ale velmi pravděpodobně bude ohrožen i jeho život. Podmínky v přeplněných věznicích v této souvislosti označil za alarmující a naprosto nevyhovující běžným standardům. Nelze přitom přehlédnout jeho zdravotní stav, pro který mu bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, neboť je invalidou s podstatnou vadou zraku. Současně stěžovatel zpochybnil i možnost vedení řádného a spravedlivého procesu. Odkázal na nejrůznější zprávy a vyjádření dokládající současnou situaci v Gruzii a stav dodržování lidských práv, na základě kterých mu nelze zaručit dodržování čl. 6 ani čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jakož i dalších právních předpisů, včetně ústavních, upravujících právo na spravedlivý proces a zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání.

Závěrem stěžovatel poukázal na nález Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 2462/10, který se týkal zrušení vydání (extradice) žadatele o mezinárodní ochranu vzhledem k nedostatečným zárukám dodržení shora uvedených ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V jeho případě prozatím Ústavní soud usnesením ze dne 7. 3. 2012, sp. zn. II. ÚS 670/12, přistoupil k odložení vykonatelnosti jeho vydání k trestnímu stíhání do Gruzie až do pravomocného rozhodnutí o ústavní stížnosti stěžovatele směřující proti tomuto vydání.

Na základě uvedených skutečností stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud vydal rozsudek, kterým se napadený rozsudek městského soudu, jakož i rozhodnutí žalovaného správního orgánu, zrušují a věc se správnímu orgánu vrací k dalšímu řízení.

Správní orgán ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že jeho rozhodnutí i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu se zákonem. Námitky v kasační stížnosti směřují především vůči správnímu rozhodnutí, ačkoli jeho správnost a zákonnost již přezkoumal městský soud a stěžovatel měl možnost tyto námitky uplatnit v žalobě, což neučinil. Kasační námitky tak nemají opodstatnění, neboť městský soud se zabýval všemi skutečnostmi předestřenými v žalobě a tyto vyvrátil ve svém rozsudku, s nímž se správní orgán ztotožňuje. S ohledem na to tedy navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost v plném rozsahu zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se v dané věci jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné též na www.nssoud.cz, stejně jako další zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. V uvedeném usnesení Nejvyšší správní soud vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného usnesení je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu*.
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech dospěje k závěru, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

Na základě takto vymezených kritérií pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že předložená kasační stížnost předestírá k rozhodnutí několik na sebe navazujících otázek. Podle kritéria ad 4), tj. pochybení městského soudu, jehož náprava může mít význam pro tuto individuální věc z hlediska hmotněprávního postavení stěžovatele, je nutno posoudit otázku trestního stíhání stěžovatele z hlediska možného naplnění některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, případně doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu.

Kasační stížnost proto byla shledána přijatelnou. Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal a dospěl k závěru, že kasační stížnost je částečně důvodná, a to ve vztahu k otázce možného naplnění podmínek pro udělení azylu z politických důvodů podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

Základním předpokladem pro posouzení této otázky byla přezkoumatelnost napadeného rozsudku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jejíž nedostatečnost namítal stěžovatel v kasační stížnosti s tím, že městský soud v podstatě pouze převzal odůvodnění rozhodnutí správního orgánu, se kterým se ztotožnil.

Nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí je vadou natolik závažnou, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by to stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (ex offo). Je-li totiž rozhodnutí nepřezkoumatelné, nelze uvažovat o jeho přezkumu kasačním soudem, což ostatně vyplývá již z lingvistické stránky věci, neboť nepřezkoumatelné rozhodnutí neumožňuje věcný přezkum jeho obsahu. Za nepřezkoumatelné rozhodnutí lze označit takové, které je nesrozumitelné, případně neobsahuje důvody pro rozhodnutí. V projednávané věci by bylo nutno označit napadený rozsudek za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, pokud by se městský soud nevypořádal s uplatněnými žalobními body; nevysvětlil, proč neprovedl některý z důkazů (tzv. opomenutý důkaz); z rozhodnutí by nebylo možno zjistit jeho nosné důvody (ratio decidendi), nebo by tyto důvody neměly oporu ve výsledcích provedeného řízení.

Napadený rozsudek však uvedenými nedostatky netrpí. Odůvodnění rozhodnutí městského soudu je stručné, což je však v daném případě do značné míry důsledek obsahu podané žaloby, kterou byl soud při přezkumu vázán.

Přezkum rozhodnutí ve správním soudnictví je ovlivněn žalobními body [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], jejichž smyslem je jednoznačné vymezení rámce požadovaného soudního přezkumu. Zákonný požadavek pro uvedení žalobních bodů je přitom naplněn i jen zcela obecným a stručným – nicméně srozumitelným a jednoznačným - vymezením skutkových i právních důvodů tvrzené nezákonnosti nebo procesních vad správního rozhodnutí tak, aby bylo zřejmé, v jaké části a z jakých hledisek se má soud věcí zabývat, což bylo v projednávané věci splněno. K tomu je však možno dodat, že míra precizace žalobních bodů do značné míry určuje i to, jaké právní ochrany se žalobci u soudu dostane. Jinými slovy – čím je žalobní bod obecnější, tím obecněji jej soud vypořádá, a naopak; k tomu srov. např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, publikovaný pod č. 2162/2011 Sb. NSS.

S ohledem na obecnost obsahu žaloby, resp. žalobních bodů, které jsou formulovány bez podrobnějšího právního rozboru a konkretizace faktů, nelze napadenému rozsudku vytýkat nedostatečné odůvodnění. Z odůvodnění napadeného rozsudku jsou naopak jednotlivé závěry soudu dostatečně patrné, jak ostatně vyplývá i ze shora provedené rekapitulace. Nejvyšší správní soud proto nepovažoval napadený rozsudek za nepřezkoumatelný a mohl přistoupit k posouzení stěžejní stížní námitky. Ta

směřuje vůči závěru, dle kterého stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Důvody pro udělení azylu stěžovatel spatřuje v trestním stíhání, které je proti němu v Gruzii vedeno a které má podle jeho tvrzení výhradně politický podtext. Ten je dán předchozí činností stěžovatele, který kritizoval kroky vládní administrativy, čímž se pro ni stal nepohodlným. Proto proti němu bylo vykonstruováno obvinění z trestného činu zpronevěry, pro které je vedeno trestního stíhání. Městský soud však ohledně tohoto tvrzení ohledu dospěl k závěru, že v případě stěžovatele podmínky pro udělení azylu z politických důvodů dány nejsou, a to pro nevěrohodnost tvrzení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud se s uvedeným závěrem městského soudu neztotožnil.

Otázka věrohodnosti tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu je z hlediska rozhodování o jejím udělení zcela zásadní. Při jejím posuzování je proto třeba postupovat velmi uvážlivě, přestože nepochybně platí, že základní rámec posouzení vytváří výpověď žadatele. Žadatel nese břemeno tvrzení, které je dále ve vzájemné interakci se správním orgánem rozvíjeno a doplněno i břemenem důkazním. Není ovšem povinností žadatele, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57.

Pokud je možno výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu podané v průběhu řízení i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83.

Městský soud však vycházel pouze z tvrzení o trestním stíhání stěžovatele, které ani nebylo možné zpochybnit, neboť současně s řízením o udělení mezinárodní ochrany bylo paralelně vedeno též řízení vydávací (extradiční), jehož závěr je nyní předmětem posuzování ze strany Ústavního soudu. Městský soud je však stejně jako správní orgán označil za nevěrohodné. Správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že stěžovatel představil dvě zásadně odlišné verze svého příběhu. Tyto jsou stručně shrnuty ve shora provedené rekapitulaci rozhodnutí správního orgánu a vycházejí v zásadě z vynucovaného financování vlády prezidenta M. Saakašviliho na straně jedné a ze snahy získat podíl ve společnost stěžovatele pro podnikatele A. T. na straně druhé.

Nicméně podle názoru Nejvyššího správního soudu se o dvě rozdílné verze příběhu nejedná. Tvrzení stěžovatele je třeba interpretovat věrně v souladu se spisovým materiálem.

V žádosti o udělení mezinárodní ochrany stěžovatel výslovně uvedl: „*Žádám z politických důvodů. Kdybych se vrátil do Gruzie, čekalo by mě soudní stíhání s předpokladem, že bych byl odsouzen na 12 let. Důvodem je obvinění z trestného činu, který jsem údajně spáchal*“ (odpověď pod bodem 23).

Důvod obvinění stěžovatel popsal v pohovoru provedeném dne 17. 3. 2012, v němž vysvětlil, že od podnikatele a gruzínského milionáře A. T. měl převzít peníze ve výši 650 000 USD pro společnost, jejímž společníkem byla vedle stěžovatele i snacha jmenovaného podnikatele. Peníze měly fungovat jako úvěr pro společnost, avšak stěžovatel si měl tyto peníze ponechat pro vlastní potřebu, namísto jejich vložení do společnosti. Za popsané jednání na něho A. T. posléze podal trestní oznámení s tím, že mu neplatí úroky a peníze vyvedl. Nicméně podstatou tohoto trestního oznámení a následného trestního stíhání jsou podle stěžovatele pouze politické důvody. Původně totiž pracoval pro prezidenta E. Ševarnadzeho, v jeho kanceláři jako vedoucí oddělení informačních technologií, avšak po tzv. revoluci růží v roce 2003 začal kriticky vystupovat proti nové vládě prezidenta M. Saakašviliho (v novinách, v televizi). Založil nevládní organizaci Ústav informačních technologií Gruzie a současně začal podnikat. Zpočátku bylo podnikání úspěšné, ale brzy začal pociťovat tlak na svoji osobu i rodinu. V jeho společnosti byly prováděny opakované finanční kontroly, požadovány peníze; což popsal následovně: „*poprvé to bylo podle mého v r. 2005. Potom to pokračovalo každý měsíc. Šestkrát mě předvolali na finanční úřad a mnoho úředníků také chodilo do mých prodejen... Fakticky to neskončilo. Vyústilo to v trestní stíhání*“. K osobě A. T., který proti němu podal trestní oznámení, pak zdůraznil, že: „*...to nedělal pro sebe, ale pro lidi ve vládě, protože bez krytí by to dělat nemohl... má mnoho kontaktů na ministerstvech, finančním úřadu atd.*“

V dalším, doplňujícím pohovoru ze dne 4. 5. 2012 stěžovatel ještě upřesnil svoji kritiku vůči vládě a současně v obecné rovině poznamenal, že: „*Když podnikatel platí Saakashviliho Národní straně, tak nemá žádný problém, pokud to ale odmítne dělat, stane se mu to co mě a mnoha dalším lidem. Kdo neplatí vládě, podle jejich náhledu financuje opozici, a když někdo platí opozici, znamená to, že proti němu bude zfalšováno nějaké trestní oznámení a dopadne jako např. já*.“

Z uvedeného je, i přes některé obsahové nedostatky, patrná jasná jednotící dějová linie, kterou je třeba interpretovat jako stupňující se tlak vůči stěžovateli, který vyvrcholil jeho trestním stíháním. Nejedná se o žádné dvě odlišné verze stěžovatelova příběhu. Jeho tvrzení nelze v tomto smyslu vyhodnotit jako nekonzistentní a nevěrohodná tak, jako to v návaznosti na rozhodnutí správního orgánu učinil městský soud. Nejvyšší správní soud z tohoto důvodu shledal kasační stížnost částečně důvodnou, napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu zpět k dalšímu řízení. V něm bude nutno vycházet z výpovědi stěžovatele, kterou je potřeba posuzovat komplexně, včetně tvrzení o politických důvodech jeho trestního stíhání, které nelze ignorovat z důvodu nevěrohodnosti, resp. vnitřní rozpornosti ve smyslu dvou odlišných verzí. Pro tento závěr nelze najít oporu ve spisové dokumentaci a není zřejmé, na základě jakých skutečností k němu žalovaný i městský soud dospěli.

Výše uvedené ovšem ještě neznamená, že stěžovatel musí být v dalším řízení před městským soudem úspěšný. Nejvyšší správní soud v tomto směru považuje za nutné připomenout svoji judikaturu ohledně souvislosti mezi aktem pronásledování (zde: trestním stíháním) a politickým přesvědčením a názory stěžovatele, která uvádí, že předpokladem naplnění pojmu pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod je, aby žadatel o mezinárodní ochranu nějaký politický názor měl, dokázal jej adekvátním způsobem prezentovat a věrohodně popsal příkoří, kterého se mu právě z těchto důvodů

dostalo; srov. např. rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57. V projednávané věci bude proto na místě důsledně zvažovat spojitost mezi pronásledováním a azylově relevantními důvody ve smyslu § 12 zákona o azylu s tím, že: *pro naplnění podmínky souvislosti pronásledování s důvody pronásledování není třeba, aby rasa, pohlaví, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické názory žadatele či pohlaví (§ 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) byly „výlučnou" příčinou pronásledování; postačí, pokud jde o příčinu rozhodující";* viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS.

Předmětem posouzení městského soudu v dalším řízení tak bude především skutečnost, zda je dána výlučná, případně rozhodná příčinná souvislost (kauzální nexus) mezi trestním stíháním stěžovatele a jeho politickými názory, nebo zda se v daném případě jedná o politiku spíše okrajově, případně vůbec a je zde souvislost pouze ekonomická, k čemuž ve svém rozhodnutí dospěl žalovaný správní orgán. Ten se na rozdíl od městského soudu věnoval vedle věrohodnosti stěžovatele též této otázce a skutečnost, zda ji vyhodnotil správně, bude předmětem nového posouzení městského soudu v dalším řízení. Ostatně z uvedeného důvodu také Nejvyšší správní soud nepřistoupil ke zrušení rozhodnutí správního orgánu, čehož se stěžovatel domáhal v petitu své kasační stížnosti.

V závislosti na závěru posouzení uvedených otázek městský soud dále vyhodnotí možnost udělení doplňkové ochrany, kterou se zdejší soud blíže nezabýval právě pro zpochybnění splnění podmínek pro udělení azylu. Doplňková ochrana představuje vedle azylu druhou formu mezinárodní ochrany, a sice formu jednoznačně subsidiární a zcela závislou na tom, zda žadateli byl, resp. bude udělen azyl či nikoliv. Výše uvedené lze dovodit i přímo z ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu, dle kterého je možné doplňkovou ochranu udělit pouze cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu. Z tohoto ustanovení vyplývá časová posloupnost přezkoumávání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, při kterém je třeba nejprve posoudit podmínky pro udělení azylu a teprve posléze, pokud tyto skutečně splněny nejsou, je namístě posoudit podmínky pro udělení mezinárodní ochrany

Při posuzování obou forem mezinárodní ochrany je přitom nutno mít vždy na zřeteli zmíněné břemeno tvrzení, které je doplněno břemenem důkazním, jehož standard je ve vztahu k udělení azylu stanoven tzv. testem přiměřené pravděpodobnosti pro zkoumání odůvodněnosti strachu z pronásledování. Ani maximální úsilí žadatele a žalovaného správního orgánu totiž nemusí být vždy úspěšné a řadu tvrzení žadatele nebude možné nijak doložit ani vyvrátit. Pro taková tvrzení se obecně aplikuje důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti s tím, že: *„Pokud je byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, žalovaný nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit jej z dalšího posuzování; naopak, musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu*"; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS.

Ve vztahu k udělení doplňkové ochrany je standard důkazního břemene stanoven tzv. testem reálného nebezpečí pro zkoumání důvodnosti obav z vážné újmy, kterou v daném případě stěžovatel spatřuje v absenci záruk garantujících naplnění práva na

spravedlivý proces a zákazu mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Při případném posuzování těchto skutečností proto bude nutno posuzovat skutečné, reálné nebezpečí, kterým je nutno rozumět situaci, kdy: „*...ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho*“; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82.

Pokud jde o námitku, podle které stěžovateli bylo možné udělit humanitární azyl, tato byla uplatněna až po vydání napadeného rozsudku městského soudu, a proto tvoří nepřípustné novum ve smyslu § 109 odst. 5 s. ř. s., ke kterému se nepřihlíží. Nicméně i přesto Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že správní orgán se možností udělení humanitárního azylu zabýval a jeho rozhodnutí se nijak nevymyká racionální, akceptovatelné míře volného uvážení dané ustanovením § 14 zákona o azylu, která je omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického právního státu; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55. Stěžovatel se tak danou námitkou spíše účelově snaží dodatečně upozornit na své zdravotní problémy, ačkoli v žádosti o udělení mezinárodní ochrany výslovně uvedl, že jeho zdravotní stav je dobrý (odpověď na otázku č. 34).

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že kasační stížnost byla shledána přijatelnou a s ohledem na výše vyložené pochybení městského soudu také částečně důvodnou, a proto napadený rozsudek podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V tomto řízení je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, který byl vysloven v odůvodnění tohoto rozhodnutí.

O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2012

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu